

Týždeň od 5. do 11. januára

ZMLUVNÁ LÁSKA

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

2Pet 3,9; 4Moj 7,6–9; Rim 11,22; 1Ján 4,7–20; Ján 15,12; 1Ján 3,16

ÚVODNÝ TEXT

Ježiš mu odpovedal: „Ak ma niekto miluje, bude zachovávať moje slovo a môj Otec ho bude milovať. A prideme k nemu a urobíme si u neho príbytok.“ (Ján 14,23)

Pri štúdiu Písma sa často spomína, že grécke slovo *agapé* opisuje lásku, ktorá je jedinečná pre Boha, kým iné výrazy pre lásku, ako napríklad *fileó*, sa vzťahujú na iné druhy lásky, ktoré však nedosahujú úroveň lásky *agapé*. Niektorí tiež tvrdia, že *agapé* sa týka jednostrannej lásky, ktorá iba dáva, ale nikdy neprijíma, lásky úplne nezávislej od reakcie človeka.

Pozorné štúdium Božej lásky v celom Písme však ukazuje, že takýto pohľad je mylný. Po prvé, grécky výraz *agapé* sa nevzťahuje len na Božiu lásku, ale aj na ľudskú lásku, dokonca niekedy aj nesprávne zameranú ľudskú lásku (2Tim 4,10). Po druhé, v celom Písme sa Božia láska opisuje aj rôznymi inými výrazmi ako *agapé*. Ježiš napríklad učil: „Ved' sám Otec vás miluje [*fileó*], lebo vy ste milovali [*fileó*] mňa a uverili ste, že som vyšiel od Boha.“ (Ján 16,27). Grécky výraz *fileó* sa tu používa nielen na vyjadrenie lásky ľudí k Bohu, ale aj lásky Boha k človeku. Vzťah *fileó* teda v žiadnom prípade nemožno vnímať ako akýsi menej významný druh lásky, pretože označuje aj samotnú lásku Boha k nám. Písmo tiež učí, že Božia láska nie je jednostranná, ale že vo svojej podstate je založená na vzťahu. Pre Boha je totiž nesmierne dôležité, či ľudia odzrkadľujú Jeho lásku späť k Nemu a k druhým ľuďom.

OSNOVA LEKCIE

V druhej lekcii sa bližšie pozrieme na Božiu lásku ako na obojsmerný vzťah, ktorý ponúka jedna strana z Božieho rozhodnutia, ale vyžaduje si aj reakciu a prijatie z druhej (našej) strany.

- Ž 145,9; 2Pet 3,9; Jer 31,3: Božia večná láska ku všetkým ľuďom (nedeľa)
- 5Moj 7,6–9: Božia láska potvrdená v zmluve (pondelok)
- Oz 9,15; Jer 16,5; Rim 11,22; Júda 1,21: Ľudská možnosť prijať alebo odmietnuť tento vzťah lásky (utorok)
- Mat 18,23–28: Nepochota človeka odovzdávať Božiu lásku druhým (streda)
- 1Ján 4,7–12: Láska k druhým ako odpoveď na Božiu lásku (štvrtok)

VEČNÁ BOŽIA LÁSKA

Hospodin je dobrotivý voči všetkým, zľutúva sa nad všetkými stvoreniami. (Ž 145,9)

Pán nemešká so svojim prislúbením, ako sa niektorí nazdávajú, že mešká, ale je zhovievavý, lebo nechce, aby niekto zahynul, ale chce, aby sa všetci dali na pokánie. (2Pet 3,9)

„Miloval som ťa večnou láskou, preto som ti zachoval priazeň.“ (Jer 31,3)

Písmo hovorí jasne: Boh miluje každého. O tejto pravde hovorí aj najznámejší verš Písma: „Veď Boh tak miloval svet, že dal svojho jednorodného Syna, aby nik, kto verí v neho, ne zahynul, ale mal večný život.“ (Ján 3,16)

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Čo hovoria verše Ž 33,5 a Ž 145,9 o Božej milujúcej láskavosti a o Jeho súcite a milosrdenstve?

Niektorí ľudia si myslia, že na nich nie je nič, prečo by ich Boh mohol alebo mal milovať. Sú dokonca aj takí, čo sú presvedčení, že Boh môže milovať všetkých okrem nich. V Biblii však opakovane nachádzame veľmi jasné texty o tom, že Boh miluje každého človeka. Niet nikoho, koho by nemiloval. A pretože Boh miluje každého, chce tiež, aby bol každý spasený.

Čo hovoria tieto texty o Božej túžbe zachrániť každého človeka?

2Pet 3,9

1Tim 2,3.4

Ezech 33,11

Text nasledujúci po Ján 3,16 dodáva: „Lebo Boh neposlal Syna na svet, aby svet odsúdil, ale aby ho spasil.“ (Ján 3,17) Keby záležalo len na Bohu, každá ľudská bytosť by prijala Jeho lásku a bola by spasená. Boh však svoju lásku nikomu nevnucuje. Ľudia Ho môžu slobodne prijať alebo odmietnuť.

A aj keď niektorí Božiu lásku odmietajú, On ich nikdy neprestane milovať. Hospodin svojmu ľudu hovorí: „Miloval som ťa večnou láskou, preto som ti zachoval priazeň.“ (Jer 31,3) Na inom mieste Biblia opakovane zdôrazňuje, že Božia láska trvá naveky (pozri napríklad Žalm 136). Božia láska sa nikdy nepominie. Je večná. Pre nás môže byť náročné niečo také pochopiť. Nezriedka sa nám totiž stáva, že je pre nás ľahké nemilovať iných.

Ako by však ovplyvnilo náš život, keby sme sa ako jednotlivci naučili prežívať realitu Božej lásky? Keby sme mali osobnú skúsenosť s touto láskou, potom by to ovplyvnilo nielen náš život, ale aj náš postoj k druhým ľuďom.

- **Ak Boh miluje každého, znamená to, že musí milovať aj niektorých dosť biednych (či dokonca opovrhnutiahodných) ľudí. Pravdupovediac, na svete je nemálo naozaj zlých a podlých ľudí (a niekedy ich rady svojím správaním či svojimi postojmi môžeme – možno nechtiac – rozšíriť aj my). Čo nás Božia láska ku každému človeku učí o tom, aký postoj by sme mali mať k druhým?**

APLIKÁCIA

ZMLUVNÁ LÁSKA

‘Ved’ ty si svätý ľud Hospodina, svojho Boha. Hospodin, tvoj Boh, si ťa vyvolil, aby si bol jeho vlastným ľudom spomedzi všetkých národov, ktoré sú na povrchu zeme. ⁷Hospodin si vás zamiloval a vyvolil nie preto, že by ste boli početnejší než ostatné národy; ved’ medzi všetkými národmi vás bolo najmenej. ⁸Hospodin vás vyviedol mocnou rukou a vykúpil z domu otroctva, z ruky faraóna, egyptského kráľa, preto, že vás miloval a že zachováva svoju prisahu, ktorou sa zaviazal vašim otcom. ⁹Vedz teda, že len Hospodin, tvoj Boh, je Boh, verný Boh, ktorý do tisícého pokolenia zachováva zmluvu a priazeň tým, čo ho milujú a zachovávajú jeho prikázania. (5Moj 7,6–9)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Biblia často zobrazuje osobitný vzťah lásky Boha k nám pomocou rodinných alebo príbuzenských metafor. Medzi najčastejšie patria obrazy lásky medzi manželom a manželkou a obrazy lásky milujúcej matky k svojmu dieťaťu. Tieto metafory sa používajú najmä na zobrazenie osobitného vzťahu medzi Bohom a Jeho zmluvným ľudom. Ide o vzťah zmluvnej lásky, ktorý zahŕňa nielen Božiu lásku k svojmu ľudu, ale aj očakávania, že ľudia túto lásku prijímú a budú na oplátku milovať Jeho (a jeden druhého).

Čo hovorí úvodný text (5Moj 7,6–9) o vzťahu medzi Bohom uzatvárajúcim zmluvu a Božou milujúcou láskavosťou?

Verš 5Moj 7,9 opisuje zvláštny druh lásky, ktorú má Boh k svojmu zmluvnému ľudu. Je to vzťah, ktorý čiastočne závisí od toho, či Mu ľudia zostanú verní alebo nie. Božia láska síce podmienená nie je, ale zmluvný vzťah s Jeho ľudom áno. Hebrejské slovo *chesed* preložené v 5Moj 7,9 ako „priazeň“, „milosť“ (Roh.) alebo „láskavosť“ (SSV), je príkladom zmluvného aspektu Božej lásky (a nielen to). *Chesed* sa často používa na opis veľkosti Božieho milosrdenstva a Jeho dobroty a lásky. *Chesed* sa okrem iného vzťahuje na milujúcu láskavosť alebo neochvejnú lásku k druhému v rámci existujúceho vzájomného vzťahu lásky. Tiež iniciuje takýto vzťah s očakávaním, že aj druhá strana vo svojej reakcii prejaví takúto láskavosť.

V súvislosti s Bohom *chesed* vyjadruje, že Jeho priazeň je mimoriadne spoľahlivá, pevná a trvalá. Zároveň však platí, že prijímanie pozhnaní prameňacích z *chesed* je podmienené. Závisí totiž od ochoty Jeho ľudu poslúchať Boha a zachovávať svoju stranu vzťahu (pozri 2Sam 22,26; 1Kráľ 8,23; Ž 25,11; Ž 32,11; 2Kron 6,14).

Božia neochvejná láska je základom všetkých vzťahov lásky a my sa tejto láske nikdy nevyrovnáme. Boh nám nielen daroval existenciu, ale v Kristovi sa za nás slobodne vydal. „Nikto nemá väčšej lásky ako ten, čo svoj život kladie za svojich priateľov.“ (Ján 15,13) Niet pochyb, že najväčší prejav Božej lásky sa zjavil vtedy, keď sa Kristus „ponížil... a stal sa poslušným až na smrť, a to smrť na kríži“ (Fil 2,8).

APLIKÁCIA

- Akým spôsobom si môžeme uchovávať realitu Božej lásky v našich myšlienkach? Prečo je to dôležité?

PODMIENENÝ VZŤAH

Všetko ich zlo sa prejavilo v Gilgále, áno, tam som ich znenávidel. Pre skazenosť ich skutkov ich vyženiem zo svojho domu; viac ich nebudem milovať, všetci ich veľmoži sú tvrdošijní. (Oz 9,15)

Hospodin totiž hovorí toto: „Nevkroč do domu smútku, nechod' ta nariekať ani im nevyslov sústrasť, pretože som tomuto ľudu odobral svoj pokoj;“ znie výrok Hospodina, „aj milosť a zľutovanie. (Jer 16,5)

Uvedom si teda dobrotu a prísnosť Božiu, prísnosť voči tým, čo padli, ale dobrotu Božiu voči tebe, ak zotrvaš v tej добрote, lebo inak budeš aj ty odtáť. (Rim 11,22)

Udržujte sa v Božej láske a očakávajte milosrdenstvo nášho Pána Ježiša Krista pre večný život. (Oz 1,21)

Boh volá a pozýva každého človeka do dôverného vzťahu lásky s Ním (pozri Mat 22,1–14). Náležitou reakciou na takéto pozvanie je poslúchnutie Božieho príkazu milovať Boha a milovať druhých (pozri Mat 22,37–39). Či sa človek teší z prínosov vzťahu s Bohom, závisí od toho, či sa slobodne rozhodne prijať alebo odmietnuť Jeho lásku.

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Čo hovoria úvodné texty (Oz 9,15; Jer 16,5; Rim 11,22; Júd 1,21) o tom, či možno dobrodenia Božej lásky odmietnuť, alebo o ne dokonca prísť?

V týchto a iných textoch je užívanie výhod vzťahu lásky s Bohom opakovane podmienené pozitívnou odpoveďou človeka na túto lásku. Napriek tomu by sme nemali skĺznuť do omylu, že Boh niekoho prestane milovať. Ako sme videli, Božia láska je večná. A hoci v Oz 9,15 Boh v súvislosti so skazenosťou svojho ľudu hovorí, „viac ich nebudem milovať“, je dôležité uvedomiť si, že neskôr v tej istej knihe Boh o svojom ľude vyhlasuje: „Budem ich slobodne milovať.“ (Oz 14,4) Text Oz 9,15 nemôže teda znamenať, že Boh úplne, navždy a definitívne prestane milovať svoj ľud. Ide skôr o odkaz na podmienenosť nejakej konkrétnej stránky alebo výhody plynúcej zo vzťahu s Bohom. A spôsob, akým odpovieme na Jeho lásku, je pre pokračovanie tohto vzťahu rozhodujúci.

„Kto prijal moje prikázania a zachováva ich, ten ma miluje. A kto mňa miluje, toho bude milovať aj môj Otec; aj ja ho budem milovať a zjavím mu seba samého.“ (Ján 14,21) Podobne Ježiš hovorí svojim učeníkom: „Veď sám Otec vás miluje, lebo vy ste milovali mňa a uverili ste, že som vyšiel od Boha.“ (Ján 16,27)

Tieto a ďalšie texty ukazujú, že zachovanie výhod spasiteľného vzťahu s Bohom závisí od toho, či prijmeme Božiu lásku (čo zahŕňa aj ochotu byť nositeľom tejto lásky). Neznamená to, že by Božia láska k nám niekedy prestala. Nemôžeme zabrániť slnku, aby svietilo, ale môžeme sa skryť pred jeho lúčmi. Podobne nemôžeme urobiť nič, aby sme zastavili večnú Božiu lásku, môžeme však odmietnuť vzťah s Bohom, a tak sa „odstrihnúť“ od toho, čo nám ponúka – a zo všetkého najviac od zaslúbenia večného života.

- **Akými spôsobmi môžu ľudia vidieť a zažívať realitu Božej lásky, nech už na ňu odpovedajú akokoľvek? Akým spôsobom odhaľuje príroda – aj napriek následkom hriechu – Božiu lásku?**

APLIKÁCIA

PRÍŠŤ O MILOŠŤ

Milovaní, milujme sa navzájom, lebo láska je z Boha a každý, kto miluje, narodil sa z Boha a pozná Boha. (1Ján 4,7)

My milujeme, lebo on nás miloval prvý. (1Ján 4,19)

²³Preto sa nebeské kráľovstvo podobá kráľovi, ktorý chcel účtovať so svojimi sluhami. ²⁴Keď začal účtovať, priviedli mu jedného, ktorý mu bol dlžný desaťtisíc talentov. ²⁵Pretože mu ich nemohol vrátiť, pán rozkázal predať jeho, jeho ženu, deti i všetko čo mal, a dlh splatiť. ²⁶Tu mu sluha padol k nohám a na kolenách ho prosil: „Pozhovej mi a všetko ti vrátim.“ ²⁷Pán sa nad sluhom zlutoval, prepustil ho a dlh mu odpustil. ²⁸Len čo ten sluha odišiel, stretol jedného zo svojich spolusluhov, ktorý mu bol dlžný sto denárov. Chytil ho, škrtil a volal: „Vráť, čo si dlžný!“ (Mat 18,23–28)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Božia láska je večná a vždy nezaslúžená. Ľudia ju však môžu odmietnuť. Máme možnosť prijať alebo odmietnuť Božiu lásku, ale len preto, že nás On slobodne miluje svojou dokonalou, večnou láskou skôr, než čokoľvek urobíme (Jer 31,3). Naša láska k Bohu je odpoveďou na to, čo sme dostali skôr, ako sme o to poprosili.

Prečítaj si text 1Ján 4,7–21 s osobitným dôrazom na verše 7 a 19. Čo sa z týchto veršov dozvedáme o dôležitosti Božej lásky?

Božia láska je vždy na prvom mieste. Ak by nás Boh nemiloval ako prvý, my by sme nemohli milovať Jeho. Kým nás Boh stvoril so schopnosťou milovať a byť milovaný, On sám je základom a zdrojom všetkej lásky. Môžeme sa však rozhodnúť, či Jeho lásku prijme a dovolíme, aby sa prejavila v našom živote. Táto skutočnosť je zobrazená v Kristovom podobenstve o nemilosrdnom sluhovi (pozri Mat 18,23–35).

V podobenstve môžeme vidieť, že sluha by nikdy nemohol splatiť svoj dlh. Podľa Matúša 18 sluha dlhoval svojmu pánovi päťtisíc talentov. Jeden talent predstavoval asi šesťtisíc denárov. A jeden denár zarobil robotník za deň práce (porovnaj s Mat 20,2). Priemerný robotník by teda potreboval šesťtisíc pracovných dní, aby získal jeden talent. Po započítaní dní voľna môžeme predpokladať, že obyčajný robotník by mohol pracovať tristo dní v roku, a teda zarobiť tristo denárov za rok. Takže priemernému robotníkovi by trvalo približne dvadsať rokov splatiť jeden talent (šesťtisíc denárov). Na získanie desaťtisíc talentov by tento robotník musel pracovať dvestotisíc rokov. Takýto dlh by sluha nemohol nikdy splatiť. Napriek tomu pán cítil súcit so svojim sluhom a dobrovoľne mu obrovský dlh odpustil.

Keď však sluha, ktorému jeho pán tak veľa odpustil, odmietol odpustiť oveľa menší dlh sto denárov jednému zo svojich spolusluhov a dal ho preto uvrhnúť do väzenia, pána sa zmocnil hnev a svoje milosrdné odpustenie odvolal. Sluha prišiel o lásku a odpustenie svojho pána. A hoci Boží súcit a Jeho milosrdenstvo sa nikdy nevyčerpajú, človek môže napokon odmietnuť Boží súcit a zriecť sa tak požehnania Jeho milosrdenstva.

APLIKÁCIA

■ **Čo Ježiš odpustil tebe? Čo ťa toto odpustenie stálo? Čo sa z toho môžeš naučiť o odpúšťaní druhým?**

„ZADARMO STE DOSTALI, ZADARMO DÁVAJTE“

⁷Milovaní, milujme sa navzájom, lebo láska je z Boha a každý, kto miluje, narodil sa z Boha a pozná Boha. ⁸Ten, kto nemiluje, nepozná Boha, pretože Boh je láska. ⁹Božia láska k nám sa prejavila v tom, že Boh poslal na svet svojho jednorodného Syna, aby sme skrze neho mali život. ¹⁰Láska je v tom, že nie my sme milovali Boha, ale že on miloval nás a poslal svojho Syna ako obeť zmierenia za naše hriechy. ¹¹Milovaní, keď si nás Boh tak zamiloval, aj my sa máme navzájom milovať. ¹²Boha nikto nikdy nevidel; ak sa navzájom milujeme, Boh ostáva v nás a jeho láska v nás dosiahla dokonalosť. (1Ján 4,7–12)

Tak ako sluha nikdy nemohol splatiť pánovi svoj dlh, ani my sa nikdy nemôžeme odplatiť Bohu za to, čo pre nás urobil. Nikdy a ničím si nemôžeme zaslužiť Božiu lásku. „No Boh dokazuje svoju lásku k nám tým, že Kristus zomrel za nás, keď sme boli ešte hriešni.“ (Rim 5,8) Aká úžasná láska! Ako hovorí verš 1Ján 3,1: „Pozrite, akú veľkú lásku nám daroval Otec, aby sme sa volali Božími deťmi.“

Čo by sme však mohli a mali urobiť, je odzrkadľovať druhým Božiu lásku, ako najlepšie môžeme a vieme. Ak sme dostali také veľké milosrdenstvo a odpustenie, o koľko viac by sme mali prejavovať súcit a odpustenie druhým! Pripomeňme si, že sluha prišiel o milosrdenstvo a odpustenie svojho pána, pretože ich nedokázal preukázať svojmu spolusluhovi. Ak skutočne milujeme Boha, neprestaneme odzrkadľovať Jeho lásku k druhým.

Čo nás uvedené texty učia o vzťahu medzi Božou láskou, našou láskou k Bohu a láskou k druhým?

Ján 15,12

1Ján 3,16

1Ján 4,7–12

Na myšlienku vo verši Ján 15,12 Ježiš nadväzuje slovami adresovanými jeho učeníkom: „Vy ste moji priatelia, ak robíte, čo vám prikazujem.“ (Ján 15,14) A čo im Ježiš prikázal? Ježiš učeníkom (a teda aj nám) okrem iného prikazuje milovať druhých tak, ako ich miloval On. Tu i na iných miestach nám Pán prikazuje milovať Boha a milovať sa navzájom.

Inými slovami, mali by sme uznať, že Boh nám odpustil nekonečne veľký dlh. Je to dlh, ktorý my sami nikdy nemôžeme splatiť a ktorý za nás splatil Ježiš na kríži. Preto by sme mali milovať a chváliť Boha a voči druhým prejavovať lásku a milosť. Ako hovorí Ježiš, veľa sa odpúšťa tomu, kto veľa miluje, ale: „Komu sa málo odpúšťa, ten málo miluje.“ (Luk 7,47) Každý z nás by si mal uvedomovať, koľko mu Boh odpustil, a mal by za to prejavovať vďačnosť.

Ak milovať Boha znamená milovať druhých, mali by sme naliehavo zdieľať posolstvo o Božej láske slovom aj skutkom. Mali by sme pomáhať ľuďom v ich každodennom živote tu a teraz. Mali by sme tiež byť sprostredkovateľmi Božej lásky a nasmerovať ľudí k Tomu, ktorý im ponúka zaslúbenie večného života v novom nebi a na novej zemi. Teda v úplne novom stvorení, ktoré bude odlišné od nášho sveta skazeného a spustošeného hriechom a smrťou, žalostným ovocím odmietnutia Božej lásky.

- Aké konkrétne kroky môžeš urobiť, aby sa tvoja láska k Bohu prejavila láskou k druhým? Čo by si dnes a v najbližších dňoch mohol urobiť, aby si ľuďom ukázal Božiu lásku a pozval ich, aby sa tešili z toho, čo znamená mať zaslúbenie večného života?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

APLIKÁCIA

PODNETY NA ZAMYSLENIE

V knihe *Cesta ku Kristovi* si prečítajte kapitolu „Prednosť modlitby“ (SC 93–104; CK 62–70).

„Oznám Bohu svoje radosti, žiaľ, starosti a obavy. Nebudeš ho tým obťažovať, ani ho neunavíš. Ten, ktorý vie o počte vlasov na tvojej hlave, nie je ľahostajný voči potrebám svojich detí. *Lebo Pán je milosrdný a ľútostivý.* (Jak 5,11) Naše žiale, ba už aj zmienka o nich, sa dotýkajú jeho láskavého srdca. Oznám mu všetko, čo ti znepokojuje myseľ. Nič nie je priveľké, aby to neuniesol, veď drží svety, ovláda všetky záležitosti vesmíru. Jeho pozornosti neuniká nijaká maličkosť, ktorá by nás mohla znepokojiť. Žiadna z našich skúseností nie je príliš temná, aby ju nepoznal a nieto takej spletitej situácie, aby ju nevedel rozuzliť. Nijaká pohroma nestihne ani najmenšie z jeho detí, nijaká úzkosť netiesni dušu, nijaká radosť neobveseľuje, nijaká vrúcna modlitba nevychádza z úst, o čom by náš nebeský Otec nevedel a o čo by sa bezprostredne nezapájmal. *On uzdravuje skrúšených srdcom a obväzuje ich rany.* (Ž 147,3) Vzťah medzi Bohom a konkrétnym človekom je taký osobný a úplný, akoby na svete nebolo nikoho iného, o koho by sa mal starať a za koho by mal dať svojho milovaného Syna.“ (SC 100; CK 67.68)

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. „Vzťah medzi Bohom a konkrétnym človekom je taký osobný a úplný, akoby na svete nebolo nikoho iného, o koho by sa mal starať a za koho by mal dať svojho milovaného Syna.“ (SC 100; CK 68) Akú útechu vám prináša táto myšlienka? Ako by sme mali žiť svoj život, keď sme si vedomí Božej blízkosti a starostlivosti? Ako sa môžeme naučiť žiť s realitou tohto úžasného zaslúbenia? Predstavte si, ako by vyzeral náš život, keby sme tomu každodenne verili.
2. Ako rozumiete slovám v Ž 103,17.18 v kontexte lekcie tohto týždňa? Čo tieto slová odhalujú o skutočnosti, že Božia láska je večná? Ako rozumiete tomu, že prednosti plynúce zo vzťahu s Bohom závisia od toho, či prijmeme Jeho lásku?
3. Akým spôsobom toto poznanie mení váš vzťah s Bohom? Ako to ovplyvňuje spôsob, akým premýšľate o bolesti a súžení iných?